

AMICULU FAMILIARU

DIARIU BELETRISTICŪ ȘI ENCICLOPEDICŪ-LITERARIU CU ILLUSTRĂȚIUNI.

GREȘINDŪ ÎNVÊȚĂMŪ

Novelă.

(Fine)

V.

Drulă Filipescu mergea pe stradă, fericit de rezultatul Țilei, dar' apăsatu cumva de scena cu dōmna Binescu.

I sē părea ca și cându ar' fi beatū. Asemenea omului care treȚitū din somnū, cu capul greu, nu ūci unde e, de ce sē se prindă.

Într'unū târȚiu i veni în minte dōmna cea frumōsă, care i-lū așcepta cu baniū, într'o stare desperatā. Prin lumina bucuriei lui vedea și lacrimile unei femei nefericite.

Și porni îndērēptū; de-adreptulū cătră unū institutū de banī. — Va pemnora inelulū și va cășciga banī, sē pōtă Țice cu mulȚumire cā Țiua de astăȚi a fostū o Ți cu norocū — dobândindū bine, și făcândū bine.

Directorulū institutului ilū primī afabilū, și-i stătū la dispoziȚie.

Era unū omū iute, bunū de gură și cu unū zimbetū oficiosū și netedū — te omoria cu omenia. Dar' în ochiū lui micī, prea aprōpe unulū de altulū, și scilpicioși, sē vedea unū feliū de istetīme — séu mai bine Țisū, viclenie.

Mediculū arētā inelulū. — Și directorulū, dupăce ilū vȚdū, privi orecum neînȚelesū la mediculū. Dar' numai dōuē secunde, — apoi începū:

— Fōrte buculosū dle, fōrte buculosu, — dar' imī pare rēu, avemū o piedecă — pentru momētū. Mediculū privi la elū, ca și cându ar' întrebā: ce pedecă.

— După statutulū nostru, asemenea obiecte au sē trecā prin mână preȚuitorilorū; și ei numai mână vorū funcȚiona.

— Nu sē pōte darā?

— Ei — nu-i vorbā, — inelulū e unū obiectū de preȚū. — Dar' voiū spune una. Potemū sē vȚ dāmū o sumā, — dacā e lipsa urgentā, — și mână după preȚuire, potemū sē suplinimū suma, până la preȚulū ce sē va stātorī.

— Bine, dle directorū. Voiū primī suma ce poteȚi sē-mī daȚi, și mână vomū suplini.

Directorulū îndusā în protocōle, — apoi numerā o sumā de banī.

Mediculū primī baniū și biletulū, apoi salutā și eși.

Dama cea frumōsă așcepta cu nerābdare. Totū rumenā, totū frumōsā.

Cândū sosi mediculū, i predādū baniū, și-i spusē proșpectele pe mână.

Dama frumōsā i dādū mână graȚiosū și-i zimbī cu unū aerū de mulȚămire. Apoi întrā la bārbatū.

Acolo stātū unū timpū. Mai multū timpū decâtū sē recerea pentru de a comunica rezultatulū. Odatā eși.

— MulȚumimū dle doctorū, — fōrte, fōrte mulȚumimū; dar' nu vomū suplini suma. E destulū de-ocamdatā. Așceptāmū banī în totū momētulū.

Mediculū salutā, — eși — și mersē acasā mulȚumitū.

Pe mesā aflā unū biletū.

Îlū deschisē — biletulū dlui Dorneanū.

Pe biletū stātea scrisū: Eu tacū; dar' iȚi Țicemū unū adio pentru totū-dē-una.

VI.

N'a dormitū tinērulū cātū e nópcea de mare.

A cugetatū, a combinatū câte în lume tóte; numai acea ce trebuia sē cugete, n'a cugetatū. Omulū tinērū și nepățitū.

Cândū a cetitū biletulū domnului Dorneanū, nu șcia pe ce lume e. A privitū la ceriū, apoi a privitū la pământū, — și nu șcia dacă e mortū séu viu.

Dar', cu încetulū, sēmțī lumea întorcându-se cu elū, sēmțī că-și perde poterile, — și sē înbordā pe unū divanū, ca unū omū beatū.

»Eu tacū; dar' îți dīcemū unū adio pentru totū-dé-una!« Dómne D.-dēule, milostivū și înduratū, ce ți-am potutū greși!

Și a cugetatū la tóte în lume, dar' în minte nu-ī venia că de unde acéstā osēndā.

— Ah, ticălosulū de mine — cugetā în urmā, — noroculū te face încredutū. Așa e! Noroculū mi-a surisū; și eu, beatū de unū momētū de fericire, m'am încredutū în noroculū meu. Eu, — celū micū, celū sēracū, celū fără de merite; — și ei, — cei mari, cei avuți și meritați. — Ei m'au rēdicatū susū la ei; și eu, am pusū pecioru în trēptā, și am statū mândru lângā ei. — N'am știutū că ómenii sē mēsurā după cea ce sē vede, nu după cea ce este, n'am știutū că avutulū și sēraculū nu încapū lângā olaltā. — Ei au totū ce le trebuie: trecutū și viitorū, vadā, avere și prospecte mari; și ce am eu? Unū petecū de hārtie, pe care-ī scrisū că mi-am învățatū lecțiile, și altā nimicū. — Perdutū suntū, perdute suntū tóte. — Oh, — și dómne, ce visū de aurū am visatū. Aurelia — Aurelia, lumina visurilorū mele!

Așa sē frāmēnta tinērulū, și iarā mai înșira la gândurī.

Și totuși — nu-sū așa de vinovatū. — Am iubitū, și am spusū cea-ce sēmțescū. Am iubitū cu sufletulū totū, și acéstā tainā sântā o-am descoperitū ei, pe care — D.-dēu mi-e mărturie — o voiū iubi până la mórte. Și dacă am cutezatū a o iubi, și dacă am cutezatū a spera — că-đī — amorulū nu cunoșce pedeci — așa de mare pēcatū am făcutū Dómne? Fația ei cea rumēnā, respirarea ei cea caldā, șópta ei cea āngerescā — m'a îmbārbatatū, — și ah, unde stau?

Între astfelū de cugete i sa făcutū dīuā. N'a dormitū unū ciasū, tótā nópcea.

Deminētā după ce sa îmbrăcatū, primī o învitāciune oficiósă dela tribunalū. Pe nouē óre sē se înfāțioșeze la ascultare.

Dar' asta ce e? — La tribunalū, la ascultare! Ce mai șcii?

Dejunā numai decātū, și pornī la tribunalū. Și în edificilū tribunalului o surprindere nouā.

Unū omū, îmbrăcatū în mondurū, ilū îndreptā la despărțēmētulū criminalū.

Tinērulū medicū stātū unū timpū și sē cugetā. — Elū, la criminalū! I era și rușine. Ce sē facā elū la criminalū?

Nu-și afla nici o vinā; și totuși ilū cuprinsē o fricā; și începū a-și perde presentia.

Dar' trebuie sē mērgā; deci pornī.

Urcāndū treptele, întâlni o damā, care venia în josū. Era dómna Binescu.

Mediculū o cunoscutū, și-o salutā; dar' dama plecā capulū, și nu-ī primī salutarea.

»Dómne« cugetā mediculū, — ce mē persequēzā pe mine?

Și nu tresāria, și nu sē nēdāia. — I venia sē fugā în lume, sē pārasēcā orașulū séu sē se prāpādēcā; numai încrederea ilū mai țēné, că elū n'a făcutū nimēnui nici unū rēu.

Ajunsū în etagiū, acolo ilū îndreptārā la judele de investigātiune.

Judele era unū omū cam la șesedeci de ani, și avea o fația destulū de bunā; mai bunā decātū sē poté așcepta dela fația unui jude investigātorū.

— Dr. Filipescu — sē recomandā tinērulū.

— Îndatā — dīse judele, și sē uitā dreptū în fația lui.

Dupā câteva secunde, judele scosē o șatulā de lemnū, care atērna o cedulā numerisatā. — O deschisē, și scosē unū inelū cu briliante.

Tinērulū privī la inelū, și — sē deșceptā.

Trecī pe unū cāmpū vastū și pustiu, nópcea pe vreme grea, prin întunerecū cātū nu vedī unde calci. Odatā vine unū fulgerū, și luminēzā totū orisonulū din ceriū până în pământū. Vedī o luminā mare și unū cāmpū vastū, dar' nu șcii ce-ī în elū. — Așa sē sēmța tinērulū în acestū momētū.

Judele prinsē inelulū între degete, și-lū tēnū susū.

— Dle doctorū, cunoșci inelulū acesta?

— Sē poté — dīse tinērulū.

— Numai sē poté?

— Erī am avutū la mână mea unū inelū asemenea aceluia; nu șciu dacă e acela séu ba.

Ce ai făcutū d.-ta cu inelulū d.-tale?

— L'am pemnoratū la unū institutū de bani.

— Îți facū cunoscutū dle, că acesta inelū ni sa trimisū dela acelu institutū. Acestū inelū, înainte de asta cu câteva dīle numai fū răpītū dela o familiā. Ce dīci la acēsta.

Tinērulū era încremenitū.

— Mē mirū fórte dle auđitoriū, — suntū surprinsū cum n'am fostū în viața mea; dar' sē poté. — Inelulū nu e alū meu, — mi la datū o damā, cu rogarea sē-i cāșcigū bani. Eu omū milosū și nepățitū, i-am cāșcigatū bani.

— Cum i numele damei aceleia?

— Nu șciu.

— Nu șcii? Dar' unde șede?

— În strada regalā, nrulū 5.

Judele clopoți. Și întrā unū servitoriū înmunduratū.

— Mai spune domnule doctorū unde șede dama acea.

— Strada regalā, nrulū 5.

— Judele privī la servitoriū, ca și cândū l'ar' face atentū; apoi sē întórsē cătrā medicū:

— Fii bunu dle, preste o oră vino iară.
Prese o oră.

— Bine — dîsè mediculū, — salută și eși.

Și eși la stradă.

Era ca unū nebulū, — ai fi potutū tăia cu cuțitulū în carnea lui, n'ar' fi sêmțitū.

Dar' după-ce începū a sê lumina situația, prinsè potere și i-sê stêrnî energia.

Și alergă repede pe stradă. Voia sê mîrgă la dama acea frumôsă, sê păsescă cu tótă energia, sê o întrebè: ce inelū mi-ai datū.

Și a ajunsū acolo.

Bătū la ușe; dar' nu primî rîspunsū. Mai bătū odată — nici o vorbă. Bătū și a treia oră; dar' nu-i rîspunsè nimenea.

Dădū sê deschidă ușa, dar' ușa era încuiată.

Cheia era în ușe, dar' ușa încuiată.

Stătū pe locū. Ce sê facă?

Într'asta audî că vine cineva în urma lui — era servitoriulū dela tribunalū.

Bătū și elū în ușe, dar' înzedarū.

Servitoriulū mersè în aripa edificiului, la stăpăna casei, o chiâmă cu sine, și deschidendū ușa întră în casă.

Dar' în casă nu era nimenea. Paserile sboraseră din cuibū.

Servitoriulū stătū unū minutū, și sê părea că i-a cășinatū ceva.

Eși afară pe stradă, și flueră într'o flișcă.

— Dar' stăi — strigă stăpăna casei după elū — cine mi-a plăti chiria mea.

— Clopotulū, dîsè servitoriulū ridendū.

Într'asta sosî o birje, și servitoriulū sê aruncă în ea.

— La gară — dîsè, — și trecū, alergandū ca în ruptulū capulū.

Terminulū medicului sê apropia; decî pornî cătră tribunalū.

În mintea lui sê făcea totū mai mare lumină. — Dar' o grige nouă îlū tortura! ce va urma dacă dama acea frumôsă cu bărbatulū ei vorū fi dispărutū? Și su povora acestei grigi își perdea poterile iară.

Cândū sê împlinî ora, întră în odaia judelui criminalū.

— Cam de timpuriu — dîsè judele; dar' așceptați puçinū și vomū începe îndată. Poftimū, ședeți dle doctorū.

Judele ședîu pe unū scaunū vechiū, iar' judele întorsè mai departe hârtiile unui actū.

— Odată privî în susū, își rîdică ochilariū de pe ochi pe frunte, și-și ștersè ochiū.

— Ei, dle doctorū, — d.-ta vei fi absolvatū școlele, și vei fi avendū o diplomă frumôsă; dar' mi-sê pare că n'ai învățatū încă școlă vieții.

— Așa e dle auditoriū! Sperū însè că de ieri până ađi am învățatū sê-mî fie pe tótă vieța.

— Și ce relațiunî vei fi avendū d.-ta cu dama acea?

— Nici o relațiune. M'a chiămatū sê-i vindecū bărbatulū, și căindu-se . . .

— Sê-i vindecî bărbatulū? apucă judele vorba ore-cum cu lacomie, — și ce-i era bărbatulū?

— Era împușcatū.

— Împușcatū? Și cine la împușcatū?

— În duelū!

— Și ore duelū sê fi fostū.

— Duelū, dle jude.

— De unde șciî d.-ta?

— Mi-a spusū socia lui singură.

— Ei — și-apoi ce a spusū ea e adevăratū? Tinêrulū stătū și cugetă.

— Eu nu mai șciu acuma ce e adevăratū, și ce e minciună; dar' dacă lacrămile femeii aceia au fostū minciună, atunci trebue sê credū că lacrămile de femeia nu mai suntū lacrămi.

Judele își pusè ochilariū pe nasū iară, și începū a frunđări prin actū, până dădū de unū protocolū, apoi prinsè a cetî.

Într'asta sosî servitoriulū.

— Multū ai ședutū fêrtate. Aprôpe două ore decândū te-ai dusū.

— Ei — am alergatū orașulū până i-am ajunsū.

— Până i-ai ajunsū? Unde?

— La gară!

— Bravo băiete. Ești omū. — Dle doctorū, fii bunū, așceptă în odaia ceia — până te voiū roga iară, — dîsè judele, arêtându-i o odaie în stênga.

Tinêrulū întră în odaie.

Speranța îlū nutria, speranța și credința în D.-dêu că omulū fără de vină nu pôte perî.

Vorbele judelui nu sê audia, și ce sê petrece nu șcia.

Așceptă timpū mai multū de o oră.

A trecutū orele oficiose demultū, dar' judele totū în cancelarie era, și nu-lū mai chiăma.

Într'unū târđiu, sê audî în odaia judelui unū sunetū cumplitū, descărcatulū unui pistolū. — Tôte ușile și ferestriile tremurară.

În odaia judelui sê audiră vorbe, alergări și strigări.

Mediculū devenî curiosū, — și deschisè ușa.

În mijloculū odaiei unū omū cădutū în sânge, și aprôpe de elū o femeia înaltă, stătea pe peciore și privia la elū. Celū ce zăcea pe pămîntū era pacientulū lui, și dama care stătea lângă elū era dama cea frumôsă.

Jefuitoriulū vedendū-și fapta descoperită, sa sinucisū; iar' ea stătea cu fația împetrită.

Dar' abia o cunoscu.

Nu era rumenă și înpojorită, nu era vâpsită; nici fația, nici buzele nici sprâncenele — era o femeia palidă, cu o față trăită, cu ochiū ruptî și cu pelița obrazului ofilită.

Judele stătea la mîsă și dispunea; unū servitoriū stătea lângă o altă mîsă, pe care era desfăcutū unū pacū mare, de haine — paculū acusaților. Iar' pe mîsa judelui vedîu mediculū neșce lucruri prețioșe, puse în șirū lângă inelulū celū cu briliante.

— Dle doctoru, lucrul e isprăvit; dta poți să te depărtezi — disă judele întorcându-se cătră elu, și-i dădu mâna.

VII.

Totū orașulū sē âmplū de vestea, că gefuitorii lui Binescu sau descoperitū, și obiectele răpitate sau aflatū.

Drulū Filipescu n'avea nici vină nici meritū în totā afacerea; dar' povestea țenea, că prin elū sa descoperitū crima.

Și numele lui deveni cunoscutū și interesantū în totū orașulū; și sē pomenia cu laudă și cu interesū. Totū omulū i căută cunoșcința și totū însulū i strîngea mâna, ca unui tinērū demnū de stimă.

Spunea elū că n'are nici unū meritū; dar' omenii mai susū îlū stimau — pentru modestia lui.

Prin întimplarea ce atāta supērare i făcuse, deveni cunoscutū, ba căutatū și îmbrățiosatū.

Și-i mergea bine de mirare, și-i era viitorulū mai strălucitū decâtū sperase.

Numai una nu avea: speranța sē mai pōtā căștiga ce perduse, pe Aurelia. — Unū minutū fericitū i-a fostū menitū în vieța asta, și a trecutū ca unū visū de aurū. Cine șci mai puteva sē o mai vedā, sē vorbescā cu ea, sēu sē pōtā spera?

Și, fără de ea — totū binele lumii, tōte prospectele nu erau decâtū lucruri deșerte. Căci multū bine-i în lume, dar' nici unū bine nu suplineșce binele ce țilū pōte da o femeia. Tōte darurile lui D.-dēu suntū bune, și-i suntemū mulțumitori; dar' cândū sufletulū dragoste cere, numai dragostea ne mulțumeșce. Înțedarū lumea câtū e de mare, căci dragostea nu o suplineșce.

Așa fantasa tinērulū medicū. — Și dōmne, — deșertā, și rigidā, și starpā i părea lumea asta — pe lângā tōte prospectele — decândū nu o mai vede pe ea, și decândū nu mai pōte spera.

Și — D.-dēu i-a ajutatū și aci.

Intr'o bună deminētā auđi bētândū în ușe. — Și cine întrā? Bētrānulū Dorneanū, — omulū dela care atērna binele și fericirea lui.

Bētrānulū i dādū mâna, și-lū strînsē în brație ca pe unū copilū perdutū și reafatū.

Dle doctorū, — nu șci cum sē începū, și ce sē dīcū. Poți sē cugeți starea mea sufletescā cândū vinū, ca după cele petrecute sē-ți stringū mâna. Dīcū num.i atāta: uitā cele petrecute, uitā rētācirile d.-tale și greșelele altora. Începe vieța din ȃia aceea, în care sōrtea te-a adusū între noi, și încunjurāndū cele supērātōre, cōtinuā a trăi între noi stimatū și iubitū. — Eu te iubescū, iubeșce și d.-ta pe cei greșiți, iartā, și uitā, și iubeșce.

Tinērulū nu putea sē vorbescā. I venia sē plāngā, îlū costa trudā sē-și rețēnā lacrāmīle. — Într'unū târđiu începū:

— După cele petrecute, după o adevēratā nenorocire, imi vine sē părăsescū orașulū; sē mē ducū în lumea astū mare, unde sē nu mai străbatā nici vestea. Nu șci ce mē rețēne. — pōte unū visū dulce, plinū de ilusii, pe care l'am perdatū.

— L'am perdutū și totuși, nu-lū potū uita. Mē amăgeșce și mē țene încatenatū ca unū adevēratū farmecū. — Așceptū însē vindecare dela mediculū celū mare; dela timpū — și dōrā. . . .

— D.-ta n'ai perdutū nimicā. Începe cu ȃia cea dintāiū, și le vei afla tōte unde le-ai lāsātū. Māngāie-te! Errando discimus — greșindū învētāmū.

Domnulū Dorneanū mai strînsē odatā mâna tinērulū — apoi continuā.

— Dle doctorū — la mine, la casa mea, totū-dē-una vei afla cea ce dorești. Vino cu dragoste, căci dragoste vei afla.

* * *

Aurelia — de tōte cele petrecute — nu șcia nimicā. Sufletulū ei nevinovatū și visātōriū, a rēmasū neatinsū.

Dar' munții cei de aurū, ilusiile ei i-sē părea visuri, visuri amăgītōre și trecātōre.

A vēđutū o luminā — dar' numai unū momentū, — dar' lumina a trecutū; și după ea părea lumea mai întunecatā ca după fulgerū.

Elū nu mai venia, — și alū uita nu putea.

Pe cum merge creștinulū evlaviosū la unū locū sântū, așa sē ducea ea, în tōtā ȃia, la banca cea din grādinā, unde vēđuse lumina cea magicā sē-și mai viseze visulū, sē se mai rēdice odatā în sferile acele, unde omulū nu mai șci că e omū, și sēmteșce în sine raiulū plinū de plăceri.

Și elū nu venia.

* * *

Sedea pe bancā, și privia la ceriū, privia cum treceau grupurile de cētā unulū după altulū. Dar' ea, și acolo numai chipulū lui îlū vedea, numai visulū ei îlū visa.

Și auđi vorbe apropiindu-se.

Sē scolā, și privi pe cārare.

Și ce vēđū?

Era elū, tatālū ei și elū, care i-a arētātū lumina fericirii, albā și strălucītōre; care cu o sārutare a făcutū sē tresarā și sē i-sē îmbete sufletulū.

Tinērulū mersē cu pași repedī, și dāndui mâna o sārutā. Dar' ea stātū — stātū — și prinsē a plānge.

Bētrānulū sē sēmți mișcatū de lacrāmīle ei, și-i pusē mâna pe capū.

— De ce plāngi tu draga tatei?

— De fericire — disē Aurelia și plecā capulū.

*

În ȃia aceea tinerii devenirā miri, și în câteva sēptāmāni sē cununarā.

Și sa alesū o părechia potrivita și fericita.

V. R. Buticescu.

Avântul femeii către învătătură.

— Discursă rostită, cu ocasiunea distribuirii premiilor la școlile de fete, prin B. P. Hașdeu. —

La prima vedere ți-se pare, că adesea femeia ar' avé prin învătătură să scape din sclăviă. Așa pôte voru fi creșdându chiar' unele femei. Motivurile individuale nu au a face cu motivul istoric. In secolul trecut, X. era supăratu pe seniorulă cutare, iar' Y. sê uita cu ochiu rêu la avuția unui abate; dar' motivurile individuale ale tuturor X.-urilor, Y.-urilor au produsu acea mare revoluțiune francesă, alu căreia motivu istoric era egalitatea cetățenilor. Prin învătătură, femeia nu va scăpa din sclăviă, căci în realitate ea a fostu totu-dé-una mai pușinû sclavă decâtu bărbatulă.

La orî-ce poporû și în orî-ce epocă femeia a dominat de câte-orî a vrutû să domine. Slabă, ea domina pe bărbatulă celû mai vitézû: incultă, ea domina pe bărbatulă celû mai învătătu; ea domina deja în epopeea indiană și în epopeea grécă; iar' în Roma republicană și în cea imperială domina fără epopee. La vechii Germani, Tacit ne descrie supunerea bărbaților la poruncile femeiei, acea supunere care, în vécurile de mijlocu sê întâlneșce cu cultul poeticu alu Arabilorû pentru femeă, ia nișce proporțiunî ipebolice sub numele de Cavalerismu, și perdându apoi cu încetulu din exagerațiune, persistă totuși până în zilele nôstre. În locu de a ne întreba dar': cându ôre femeia a fostu sclavă? mai cu dreptu cuvântu ne-amû poté pune întrebare: cându ôre a fostu stăpênă?

Ca stăpênă, femeia potea orî-cându sê se apuce a învăța totu ce șcia bărbatulă. Ea nu avé decâtu s'ô voiescă. Și ea nu a voitu-o în cursu de secolî nenumărați, afară de câteva strălucite excepțiuni nenorocite prin gônă, nu din partea bărbaților, ci din partea celoralalte femei, ea nu a voitu-o în cursu de secolî nenumărați, căci ștudiul i-ar' fi răpítu din ôrele consacrate gătelei; iar' gătela, unită cu farmecul unei ciripiri naive, i-i ajungea pentru a stăpâni.

Și iată de-odată, pe neașceptate, din tôte direcțiunile, cu grămada, ne uimeșce, tocmai pe la finea secolului nostru, o impetuôsă pornire a femeiei către învătătură, nu cătră acea poleială mecanică din trecut, pe care o zugrăveșce cu cruzime Hofman în basmulu sêu »Die Puppe,« ci cătră unû ștudiu sistematicu, metodicu, stăruitoru în ramurile cele mai grele ale cunoșcinței omeneșci. De unde ôre vine acéstă adevărată revoluțiune sêu mai bine evoluțiune? Motivurile individuale, am mai spus-o, potû fi multe și mărunte, motivul celû istoric însê este, că a sositu momentulă, ca femeia sê nu mai fie stăpênă, ci sê devină egala bărbatului. Este o mișcare egalitară: este unû colorarû la »Drepturile omului.«

Învătăndu temeinicu, femeia renunță la cochetăria; lipsindû cochetăria, dispare luxulu, iar'

luxulu și numai luxulu este acela, prin care sê menține și sê justifică flagelulû numitû »zestre.« Negreșitû, dorulû și darulû de a plăcé voru rămâne femeii; nu ar' fi rêu însê ca sê le aibă și bărbații, pentru ca traiulû comunu sê se mai îndulcêscă printr'o egalitate și mai deplină.

În discursulû sêu, d.-na directore a îmbrășiatu atâtu de bine din tôte puncturile de vedere cesțiunea școlorû de fete și chiar' a instrucțiunei femeieșci în genere, încâtu cu nu mai aveam nimicû de dîșu, mărginindu-mê de ai mulțumî. Suntû bêtrânû însê, și bêtrânii găsescû mai totu-dé-una ceva de adausû. Cându cineva are o barbă lungă, albă ca mine, și a urcatu multe trepte, trepte aspre și anevoiôsê, totu mai susû și mai susû pe scara vieței, elû este ca drumașulû, care sa suitu treptatû până la vârfulû muntelui și de acolo nu mai deosebeșce amênuntele unulû câte unulû, ci cuprinde printr'o singură privire întréga vastă armoniă a acelorû amênunte. Vêdutu dintr'o asemenea înălțime, avântulû de astădî a femeii cătră învătătură, unû avântu ce sê răspândeșce cu repeđiciune nu numai la noi, ci în tôte țerile, ni-sê înfăcișadă ca unû pasû necesarû, ca o nouă mare fasă de evoluțiune frêscă în istoria omenirei.

Și pe acéstă mărêță cale ficele Românilorû nu au rêmăsû și nu voru rămâne în urmă.

Și de sê iveșce luna...

*Și de sê iveșce luna
Preste munții depărtați,
Este, ca întotû-dé-una
Sê Te-așceptû sub celû acatû,
Unde pentru prima ôră
Șciî, că ne-amû lostu întâlnitû,
Și unde noi atâtea ôre
Fericite amû trăitû!*

*Și de Te așceptû și-acuma,
Deși Tu nu-i mai veni,
E, s'așceptû întotû-dé-una,
Până vieța mi-oi fini.*

A. Bălibanû.

IUBIREA CEA DIN URMĂ

— Novelă. —

(Urmare.)

Pascalu cându vedyu că Micheline trece prin grădină, totu sângele i-să grămădi cătră inimă. Micheline agrăindu-lu îl observă de pe faică câtu era de schimbatu.

— Ce suferi? ești bolnavu? îl întrebă ea repede.

— Nu!... dar' atātu suntu de fericitū revēdēndu-te încātu nu mai știu de mine.

— Ei bine! totu așa și eu, suntu fōrte mulțumitā, respunsē ea cu unū surisū sincerū. De altmintrea s'ar' potē ca să fiu ast'feliū, după tōte căte le-ai făcutu pentru mine?

— Tăcere! de lucrurile aceste sē nu vorbimū... Mai bine sē ne consultāmū cum sē petrecemū ȓiua de aȓi... Haide! cum s'o folosimū?

— După cum îți va plăcea bunulū meu tutorū. Kersaint nu rēspunsē. Elū sta în peciōre înaintea frumōsei copile și era încântatū la vederea roselorū ce imboboceau pe obrazii ei.

Sē putea ȓice, că Micheline nu mai era cea din trecutū; orī ce urmă de suferință și superare dispăruse din ființa ei sub o minunată reinvioșare a tinereței. Orizontulū vieței ei până atunci întunecatū, cu anulū alū șeptespreȓecēlea începuse a i-sē lumina făcându sē se reverse preste faică ei cea frumșetā cerēscā care este propriā numai ȓinelorū și āngerilorū.

Timpulū era admirabilū de frumosū. Pascalū și Micheline sē hotărira ca sē petrecā ȓiua afarā la țērā. Plecarā într'o trāsură cătră frumōsele locuri dela Fontenay-aux Roses, dela Aulnay, dela Plessis-Piquet, locuri încântătoare ca grădinele Edenului, însă prea frecventate de ficele cu avere ale Evei și de cătră țēratorii cei nātārāi ai galanteriei parisiene.

Tinereța nu ne părăseșce nici-odatā. Cu câtu nenoroculū o alunga mai multū, cu atātu mai iute gāseșce ocaziune de a sē manifesta, în tōtā graȓia și poterea ei. Tinereța este asemenea acelorū primăveri frigurose și ploiose cari, visitate în fine de raȓele sōrelui, de-odatā sē încoronēzā cu verdētā și cu florī, grābindū ca prin minune imbocirea lorū întârȓiatā. Dupăce Micheline își petrecuse o parte din junețā în tristețā și lacrāmī, acum sē simța fericitā, că i-sē svēntā lacrāmile și că sē pōte gāndi entusiasmātā la binele ce-i suridea. Sveltā, ușorā, însuflețitā, umbla de-a lungulū și latulū livedilorū, ca și cându ar' fi jucatū rola dintr'o frumōsā poemā bucolică, culegāndū de ici și colo, ca sē-și compunā unū buchetū, talpa gāșcei, florī de măceși, bobocēi și alte multe florī modeste și drāgālașe pe cari le-a lāsātū bunulū Domneȓeu pentru omenii sermani, pentru poeți și pentru fetele tinere.

Cāndu sē întimpla ca Micheline sē gāseșcă vre-o flōre mai strălucitōre sēu mai rarā decâtū celelalte, alerga spre Kersaint și cu o bucurie copilăreșcā i-o da lui.

— Nu o refusa, îi ȓicea ea cu gingāșie — o faci sē se supere, și nu trebuie sē māhneșci pe nimenea.

Apoi, cu ochii strălucindū de luminā, cu buzele pe jumētate deschise, cu sinulū agitatū de-o emoȓiune viā, feciorēscā, sē reīntorcea sprintenā ca sē-și continue desfātătorilū sēu secerișū.

— Ce frumōsā-i tinereța! murmurā Pascalū. Cātu de plăcutū e a-o pri/i în strălucirea nevino-vāției și fericirei sale! Asta mē face sē iubescū pe Domneȓeu.

Amēndoi prānȓirā la umbra unui stejarū fantasticū, apoi sē îndreptarā spre calea feratā dela Sceaux.

Cāndu sē suirā în vagonū sē înoptase. Trecurā douăȓeci de minute și erau la gara dela Paris. O lume îndesatā părăsia trenulū. De-odatā Micheline tresări, unū țipetū înabușitū dādū.

— Ce ai? o întrebā Pascalū nelinișcitū.

Micheline nu-i respunsē nimicū, înse privirea-i repede sē pārea că întrebā mulțimea de călătorī ce furnica.

— Pōte-cā ai zāritū vre-unū cunoscutū? reluā Pascalū cuvēntulū.

— Mi sē pare că am zāritū unū amicū din copilārie... pe dlū Flavianū... Dar' nu credū, elū n'a potutū sē se fi reīntorsū deja... Nu e elū.

Unū suspinū sē strecurā de pe buzele ei, unū noru îi întunecā vederea. Pascalū nu audī nimicū, nu vedū nimicū, și cu tōte astea inima i-sē stringea.

Pe totū drumulū până la casa comercialā, Pascalū nu i-a adresatū nici o întrebare tinerei fete.

Însē pe cându sē reīntorcea singurū pe strada Val-de-Grāȓe, sē trezi, că bombānea în modū bizarū cuvintele:

Ōre sē fi iubitū ea pe acestū Flavianū?

VIII.

Sē întimplā ca anumite idei precum și anumite frase melodiōse ast'feliū sē stătoreșcū în sufletulū nostru, încātu în contra voinței nōstre le repetāmū fără încetare. De căte douăȓeci de orī pe ȓi murmurā Pascalū cuvintele: »Ōre sē fi iubitū Micheline pe acestū Flavianū?« Inzēdarū sē silia Pascalū sē se desbare de o preocupāciune atātu de tiranā: căci abia îi potē domoli înversunarea.

— La naiba! își ȓicea elū, ce o dragoste din copilāriā, o vāpae trecătoare care luminezā numai fără a încălȓi. Până la atāta te răpeșce suflarea caprițului! Da, în ciuda prejudițului, dragostea dintāi nu sē întemeiazā nici-odatā pe vre-unū sentimentū seriosū.

Elū își aducea atunci aminte de cea-ce îi destāinuse Micheline sub stușulū din Guerande.

Flavianu voise s'o iee pe Micheline de soție, neînvoirea părinților însă l'a împedecat. Acestu tinereu pôte că acum sa reîntorsu? Și se pôte că în sfârșitu se fi obținutu consimțemintulu părintelui său, și acum se caute la Paris pe acea pe care o iubia? Dominatū de acēsta presupunere, fația i-sē întuneca; dar' îndată își aducea mână la frunte ca și cându ar' fi voitū să alunge o cēță și striga:

— Ei bine! dee D.-dēu se vină! se vină, cu stătornicie și hotărîtu și scumpa mea Micheline va fi soția lui.

În fiecare di Pascalū se așcepta se vedă că-i soseșce unū ore-care tinereu frumosu grăbindu-sē s'o peteșcă pe Micheline dela elū, deore-ce elū se identifica deja atātū de tare cu închipuirea tutoriei sale, încātū neturburatū își atribuia dreptul de a consimți sēu de a se împotrivi căsătoriei protegiatei sale. Într'acea sēptēmānile treceau și nu vedea pe nimenea sosindū. O împrejurare vrednică de însemnatū era: că în decursulū lunilorū dintāi de așceptare, Pascalū se arēta posomoritū și ingrigiatū; chiar' și numai vederea vre-unui străinū în grădină, unde avē intrare ori și cine, îlū făcea se tresarā. Acēsta sguduire sufletescā numai atuncī îlū părăsia, dupăce se asigura că necunoscutulū nici prin gândū nu-i trecea a-i adresa vre-o vorbă; însă pučinū câte pučinū, dușă cum treceau lunile și după cum începea se cređă totū mai pučinū despre apropiata sosire alui Flavianū, fația lui se lumina și-si redobândia tōtā libertatea sufletului și cumpetului.

De ce naturā era ore sentimentulū ce-lū agita pe Pascalū ast'felū? Numai elū singurū l'ar' fi potutū defini; dar' elū se feria a pētrunde în sine însuși; se temea, fără îndoielā de a privi în fundulū inimei sale. Ori cum ar' fi, întimplarea avū grije se aducā într'o di vorba despre acea ce-lū impresiona atātū de straniu. Era într'o dominecă cătrā sérā. Vremea până cătrā amēdi fusesē ploiosā și sōrele ce se ivise prea târziu, cu greu potuse usca povoilul de deminēță. Kersaint și protegiata sa, nu potuserā, dupăcum aveau obiceiulū se iasă la plimbare pe câmpū. Ei înaintau în pași linī pe una din cărările grădinei. Dōmna Angele care în diua acea nu era ocupatā cu ajutorarea, se afla cu ei, fiindū liberā și fără grigī. Unū omū tinereu se ivi de-odatā pe poteca grădinei. Nechoțarītū se oprī pe locū. Aprōpe în același timpū s'auđi resunāndū o vōce sonorā:

— Ah; iatā Flavianū.

La acestū nume Pascalū îngălbini. Plinū de uimire privi la Micheline. Micheline tresărise, însă fără greutate își redobândi dulcea serinatate. Străinulū salutā și dispărū.

— Ei bine! ce e? întrebā contesa care cu ochi ageri observā starea de nedumerire a amicilorū sēi.

— Dōrā cunoșceți pe acestū tinereu?

— Nu-lū cunoscū, răspunsē Pascalū cu unū tonū greoiū.

— Eu l'am vēđutū chiar' acum pentru întâia dată, adause Micheline cu o vōce blāndā. Însē numele lui m'a emoționatū pučinū, deore-ce de acestū nume imi suntū legate cele mai prețioșe reamintiri.

Dar' acestū nume, reluā dōmna Angele cuvēntulū cu unū felū de sarcasmū, este asemenea și tutorului vostru unulū din cele mai prețioșe reamintiri?

Kersaint părū pučinū uimitū.

— Oh, răspunsē elū îndată, ascundēndu-și prin unū aerū de bunătate, continua stare de agitațiune, reamintirile mele încātū mē privescū pe mine, suntū atātū de vechi, încātū ele abia mē mai potū emoționa. Asemenea nu-mi potū esplica lămuritū cea-ce am simțitū, cândū am auđitū pronunțēndu-se numele Flavianū.

— Ei bine! eu o se gācescū, reluā cuvēntulū tinera copilā cu o bucurie copilărescā.

— Se vedemū, dișe curiosā contesa.

— Flavianū nu este unū nume de tōte di-lele. Este unū nume frumosū. Apoi imi mai aducū aminte că l'am repetatū înaintea d.-lui Pascalū. Domnulū Pascalū auđindū că l'am pronunțiatū din nou, a fostū adēncū impresionatū. De aici a urmatū o ușorā emoțiune neprecugetatā, cum se întimplā cândū suntemū surprinși de ceva, iatā esplicarea mea, vē convine.

— Pe deplinū, răspunsē Kersaint, care se grābi de a primi acēsta naivā interpretatiune.

Dōmna Angele surise. Surisulū ei esprima o cugetare adēncā, pōte chiar' o bănuielā.

— Așa-darā d.-ta cunoșci unū tinereu cu numele Flavianū? o întrebā pe orfana. Cine-i acelu tinereu?

— Unū pretinū din copilăria mea, dōmnā, unū amicū devotatū care fără îndoielā m'arū fi făcutū fericitā, dacă părinții lui ar' fi consimțitū la căsătoria nōstrā.

Voia se te ia de soția?

— Ah, da, din care pricinā tatālū sēu supērāndu-se pe elū l'a trimisū într'o călătorie îndelungatā pe mare.

— Dar' elū se va reîntorce! dișe Pascalū a cărui vōce în contra voinței sale tremura de amarāciunē! Se va reîntorce și atuncī îlū vei revedē!...

Contesa își fixā privirea asupra lui Kersaint, apoi deveni gānditōre.

— În totū casulū, mē îndoiescū că se va reîntorce în curēndū, răspunsē Micheline apēsātū. Corabia de comerčiū cu care a plecatū Flavianū, trebe se facā ocolulū împrejurulū lumei. Decī trebuescū anī pentruca se se facā o navigațiune atātū de lungā.

— Tōte-sū trecātōre în lumea acēsta, cu deosebire timpulū. Cândū se va reîntorce Flavianū, va dorī se te regāsescā, și fiindūcă este unū Domneđeu pentru aceia cari se iubescū, acestū D.-dēu i-i va îndrepta pași spre d.-ta.

Flavianu voise s'o iee pe Micheline de soție, neînvoirea părinților însă l'a împedecatu. Acestu tinêru pôte că acum sa reîntorsu? Și se pôte că în sfârșitu se fi obținutu consimțemântulu părintelui său, și acum se caute la Paris pe acea pe care o iubia? Dominatu de acêsta presupunere, fația i-sê întuneca; dar' îndată își aducea mâna la frunte ca și cându ar' fi voitû să alunge o cêță și striga:

— Ei bine! dee D.-dêu se vină! se vină, cu stătornicie și hotărîtu și scumpa mea Micheline va fi soția lui.

În fiecare di Pascalû se așcepta se vedă că-i soseșce unû ôre-care tinêru frumosu grăbindu-sê s'o petescă pe Micheline dela elû, deôre-ce elû se identifica deja atâtû de tare cu închipuirea tutoriei sale, încâtû neturburatu își atribuia dreptulu de a consimți sêu de a se împotrivi căsătoriei protegiatei sale. Într'acea sêptemânile treceau și nu vedea pe nimenea sosindû. O împrejurare vrednică de însemnatû era: că în decursulu lunilorû dintâiu de așceptare, Pascalû se arêta posomoritû și îngrigiatû; chiar' și numai vederea vre-unui străinû în grădină, unde avê intrare orî și cine, îlû făcea se tresarâ. Acêsta sguduire sufletescă numai atunci îlû pârâsia, dupăce se asigura că necunoscutulu nici prin gândû nu-i trecea a-i adresa vre-o vorbă; însă puçinû câte puçinû, dușă cum treceau lunile și după cum începea se cređă totû mai puçinû despre apropiata sosire alui Flavianû, fația lui se lumina și-si redobândia tôte libertatea sufletului și cumpetului.

De ce natură era ôre sentimentulu ce-lû agita pe Pascalû ast'felîu? Numai elû singurû l'ar' fi potutû defini; dar' elû se feria a pêtrunde în sine însuși; se temea, fără îndoielă de a privi în fundulû inimei sale. Orî cum ar' fi, întimplarea avû grije se aducă într'o di vorba despre acea ce-lû impresiona atâtû de straniu. Era într'o dominecă cătră séră. Vremea până cătră amedî fusesê ploiosă și sórele ce se ivise prea târziu, cu greu potuse usca povoilul de deminêță. Kersaint și protegiata sa, nu potuseră, dupăcum aveau obiceiulû se iasă la plimbare pe câmpû. Ei înaintau în pași linî pe una din cărările grădinei. Dómna Angele care în diua acea nu era ocupată cu ajutorarea, se afla cu ei, fiindû liberă și fără grigî. Unû omû tinêru se ivi de-odată pe poteca grădinei. Nechoțărîtu se oprî pe locû. Aprópe în același timpû s'auđi resunândû o vóce sonoră:

— Ah; iată Flavianû.

La acestû nume Pascalû îngălbini. Plinû de uimire privi la Micheline. Micheline tresărise, însă fără greutate își redobândi dulcea serinatate. Străinulû salută și dispărû.

— Ei bine! ce e? întrebâ contesa care cu ochi agerî observâ starea de nedumerire a amicilorû sêi.

— Dóră cunóșceți pe acestû tinêru?

— Nu-lû cunoscû, răspunsê Pascalû cu unû tonû greoiû.

— Eu l'am vêđutû chiar' acum pentru întâia dată, adause Micheline cu o vóce blândă. Însê numele lui m'a emoționatu puçinû, deôre-ce de acestû nume îmi suntû legate cele mai prețioșe reamintiri.

Dar' acestû nume, reluâ dómna Angele cuvêntulû cu unû felîu de sarcasmû, este asemenea și tutorului vostru unulû din cele mai prețioșe reamintiri?

Kersaint părû puçinû uimitû.

— Oh, răspunsê elû îndată, ascundêndu-și prin unû aerû de bunătate, continua stare de agitațiune, reamintirile mele încâtû mă privescû pe mine, suntû atâtû de vechi, încâtû ele abia mă mai potû emoționa. Asemenea nu-mî potû esplica lămuritû cea-ce am simțitû, cândû am auđitû pronunțêndu-se numele Flavianû.

— Ei bine! eu o se gâcescû, reluâ cuvêntulû tinêra copilă cu o bucurie copilărescă.

— Se vedemû, dișe curiosă contesa.

— Flavianû nu este unû nume de tôte di-lele. Este unû nume frumosû. Apoi îmi mai aducû aminte că l'am repetatû înaintea d.-lui Pascalû. Domnulû Pascalû auđindû că l'am pronunțiatû din nou, a fostû adêncû împresionatû. De aici a urmatû o ușoră emoțiune neprecugetată, cum se întimplă cândû suntemû surprinși de ceva, Iată esplicarea mea, vê convine.

— Pe deplinû, răspunsê Kersaint, care se grăbi de a primi acêsta naivă interpretatiune.

Dómna Angele surise. Surisulû ei esprima o cugetare adêncă, pôte chiar' o bănuielă.

— Așa-darâ d.-ta cunoșci unû tinêru cu numele Flavianû? o întrebâ pe orfana. Cine-i acelu tinêru?

— Unû pretinû din copilăria mea, dómna, unû amicû devotatû care fără îndoială m'arû fi făcutû fericitâ, dacă părinții lui ar' fi consimțitû la căsătoria nôstră.

Voia se te ia de soția?

— Ah, da, din care pricină tatălû sêu supêrându-se pe elû l'a trimisû într'o călêtorie îndelungată pe mare.

— Dar' elû se va reîntorce! dișe Pascalû a cărui vóce în contra voinței sale tremura de amarăciunê! Se va reîntorce și atunci îlû vei revedê!...

Contesa își fixâ privirea asupra lui Kersaint, apoi devenî gânditóre.

— În totû casulû, mă îndoiescû că se va reîntorce în curêndû, răspunsê Micheline apêsatû. Corabia de comerçiu cu care a plecatû Flavianû, trebe se facâ ocolulû împrejurulû lumei. Decî trebuescû anî pentruca se se facâ o navigațiune atâtû de lungă.

— Tôte-sû trecătóre în lumea acêsta, cu deosebire timpulû. Cândû se va reîntorce Flavianû, va dorî se te regăsescă, și fiinducă este unû Domneđeu pentru aceia cari se iubescû, acestû D.-dêu î-i va îndrepta pașii spre d.-ta.

— Așa-dară d.-ta totu o iubești? reluă cuvântul în modu simpaticu dómna Angèle.

— Mai multu ca ori cându, murmură elu, ca și cându sar' fi rușinatü de elü însuși. Acestü amorü fără rațiune, prea fără rațiune la vârsta mea nu-mi mai dă nici o odihnă. Micheline îmi lipsește eu cadu într'o bôlă grea, unü pustiu nemărginitü sê face împregiurulu meu. Eu suferü în modü straniu.

— Te deplângü, fiinducă te înțelegü, șișe contesa cu unü accentü ciudatü.

Apoi își redică ochiü spre cerü ca și cându ar' fi voitü sê stórcă puçină energie ca sê combată brusca redeșteptare a unei reamintiri ardëtore.

Pascalü i-î apucă mâna.

— Ah! și domnia-ta, dómna, strigă elü, și d.-ta ai iubitü și ai suferitü.

— Atätü câtü póte omulü iubi și suferi fără speranță și fără mângăiere. Într'adevëru nu eram iubită, și ca sê nu cadü nimerui spre greutate, imi tănuiamü dragostea, și-mi înăbușamü suferințele.

— Sufletü curăgiosü!

— Acela pe care-lü iubiamu, adora o tinëra și frumósă ființă, totü atätü de tinëra și de frumósă ca și Micheline. Eu din contră, împliniamü aprópe treiçeci de ani, și din farmecile mele dispărute, abia-mi rēmasē unü reflexü neînsemnatü.

— Ah! óre inima nóstră pentrece trebuie sê păstreze încă poterea dragostei cândü façia nóstră și-a perdiü graçilē, cari o însufletescú și o împodobescú.

— Sê póte, răspunsē contesa, că D.-dēu a voitü a ne preserva ast'feliü o ocașiune, ca sê ne exercitămü poterea și generositatea nóstră.

— Gândire nobilă și dorerósă! murmură Kersaint.

— Ori cum ar' fi, motive grave de interesü, sê opuneau unirei înamorisatilorü noștri. Tinëra fată era o rudeniă a mea, eu o crescusemü. Am delăturatü pedecile cari o despărtau de logodniculü ei intimü, și cu fruntea linișcită, dar' cu inima rānită, i-amü făcutü fericiți. . . . După ce i-am căsătoritü, reluă cuvântulü dómna Angèle obosită, am fostü cuprinsă de nișce accese de friguri ferbinți și — mi-e rușine sê-ți mărturisescü — voiam sê moriü. Inșē întimplarea, séu mai bine çisü Providența, făcú sê se zădărnicescā culpabila mea încercare. Ca sê espiezü acēsta greșală prin căință, și căutāndü a-o uita printr'o misiune caritabilă, m'am hotăritü atunci sê-mi jertfescü restulü vieții mele ómenilorü sēraci.

După o paușă, adausē cu vóce dulce și melancolică:

— Veçi bine, domnule, că eu suntü în stare a te înțelegē și a te plānge. În inima mea sau petrecutü tóte acelea ce le încercü d.-ta în acestü momentü, numai cu acea deosebire că eu nu mai speram pecāndü d.-ta trebuie sê sperezü.

— Sê sperezü? repetă Pascalü clătīnāndü din capü.

— Ei, cum vrei sê sperezü? Uiți că eu suntü trecutü de patruçeci de ani, că infăcișarea mea aspră mē face încă și mai bētrānū decâtü suntü, că trāsurile feçei mele suntü obosite, că periü capului mi-au albitü, și că în sfērșitü nu mai am nimicü ce ar' poté sê atragă o inimă de optspredce ani.

— D.-ta ai bunătatea inimei, domnule Pascalü, și acēsta póte sê seducā.

— Ah! dómna, dacā ar' fi așa, câtü de multü nu ai fi fostü iubită d.-ta!

— Bunătatea inimei singurā n'ar' poté sê învingā, vai, o rivalitate de gracie și de tinerețe. Inșē eu nu vedü ca o ast'feliü de rivalitate sê amenințe sentimentele d.-tale.

— Și acestü Flavianü? . . . acestü Flavianü de care Micheline ni-a vorbitü?

Dacă bine imi aducü aminte, Micheline nu mai are nici o speranță de a-lü revedē și recunoșce nepotința unei uniri între ea și elü.

— Este ea sinceră?

— O credü. . . În totü casulü, Micheline are o fire generósă, o inimă accesibilă pentru recunoșcință. Ea trebuie sê te iubescā pentru devotamentulü d.-tale. Da suntü sigură, că ea ar' consimți fără a-și face multă silă a afla unü bărbatü în escelentulü ei tutorü.

Pascalü tresări.

— Cātü ești de bună! çisē elü. Cātü de multü mē reinsufleteșci! . . .

— Stăi! reluă Pascalü cuvântulü, eu nu voiescú ca sê esiste mai multü chiar' nici cu bună intențiune, o minciună între d.-ta, ea și mine. Află dar' că ea nu este orfana mea, și sê çci pentru ce am aflatü cu cale a îmbrāca unü caracterü sacru care nu-mi aparține.

Pascalü povestü împregiurările mișcătore cari l'au hotăritü ca sê iee pe tinëra fată sub ocrotirea sa, a-i impune o tutoriă de conveniență care i-î scutia pe amēndoi de vorbele rele ale lumii.

— Mē ierți fiinducă te-am amăgitü? o întrebă Pascalü pe contesa termināndü.

— Fie, dar' sê nu mai pēcătueșci, chiar' și pe nevinovate, răspunsē dómna Angèle cu o accentuare fină. Prin acēsta ai face ca minciuna sê fie iubită, și acēsta ar' fi o pagubă mare pentru adevëru. Destānuirea d.-tale, adausē contesa, e unü motivü mai multü ca sê o iei pe Micheline de soçiē, pentruca ast'feliü sê vē regulați pozițiunea vóstră reciprocă.

— Dar' dacā ea refusă, murmură Pascalü devenindü palidü.

— I-au asupra-mi sarcina a-o face sê se hotărāscă.

Imi încredințezi acēsta grige?

— Din tótă inima, dar' cu o condițiune.

— Care?

— Sê nu-i vorbeșci de locü de serviciile ce i le-am făcutü. Sê nu apelezü de locü la recunoșcință.

— Este o vóce care va pleda în punctulü acesta multü mai elocentü decum a-și poté-o face eu: este conșcința acești nobile fete.

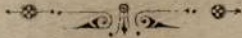
În această clipă ceasul din salon sună. Ker-saint aruncă o privire nelinișcită asupra lui.

— Este amecă deja și Micheline n'a sosit încă! strigă el. Mai bine de o oră trebuia să fie aici. Ce însemnează acesta întârziere?

Sărind în sus și scolă și se duse de se aplecă spre ferestra deschisă dinspre grădină. Nelinișcea i-i creșcea din minut în minut. Ne mai potându se suferi nelinișcea ce-lu apăsa, eși repede din odaie, și alergă ca un nebun în direcțiunea unde socotea că o se întâlnească pe tinera fată.

Dar' iată cauza pentruc Micheline nu se ivise de loc la ora obicinuită sub tufișul din strada Val-de-Grâce.

(Va u-ma.)

DIVERSE.

Cronică. — Cununia la curtea imperială-regală. În 31 l. tr. n. sa săvârșit cu mare pompă în Ischl cununia archiducesei Maria Valeria, fiica M. Sale Monarchului, cu ducele Franciscu Salvator. La orele 9¹/₄ a plecatu conductul din vila imperială. Dece trăsuri-cupeuri trase de câte 4 cai albi, duceau la beserică în mersu lin și legănatu pe ospeti. Conductul era urmatu de o mulțime uriașă. Archiducesa Maria Valeria era îmbrăcată în haină de mirésă albă și forțe pretioasă. În beserică erau preste 100) persone. Actul cununii l'a săvârșit Dr. Doppelbauer, episcopul din Lintz, Dr. Mayer, spiritualul curtii, Cecone, capelanul curtii și Weinmayr, plebanul din Ischl.

Someșana institut de credit și economi, societate pe acțiuni în Devș și-a început activitatea în 10 n. l. c., și eșteptuește următoarele operațiuni: primește depuneri spre fructificare; escompteză și rescompteză cambii; acordă și rescumpără imprumuturi ipotocare; imprumută pe obligățiuni pe lângă garanți; dă avansuri pe hărtii de valoare, pe bani și giuvaere de aur și argintu; cumpără, vinde și lombardeză papire de valoare; cumpără și vinde imobile; și primește deposite pe lângă o taxă de ingrigire moderată. — Succesele cele mai strălucite tinărului institut național-economic român!

Nouă societate montană în Zărneșci. Sub firma „Orientul” sa constituitu în Zărneșci o societate montană, cu scopu de a face scrutări pe teritoriile comitatelor Făgăraș și Brașov. Membrii întemeiători ai acestei societăți sunt următorii d-ni: Alesandru Danciu, directoru și proprietariu de mine în Bucium-Cerbu; Simeon T. Ianculescu, notariu în Poiana Mărului; Dr. Iancu Mețianu, mare proprietariu în Zărneșci; Iosif Puscariu, avocat și proprietariu în Brașov; Ioan B. Comșa, neguțatoriu în Zărneșci; Iordanu I. Munteanu, asesoru la scaunul orf. com. în Brașov; Teodoru Vulsanu,

proprietariu în Zărneșci; Simeon Dămianu, avocat și proprietariu în Brașov; Traianu Mețianu, protopopu gr. or. în Zărneșci; Stefanu Necșea, pretoru cerc. în Branu; Valeriu Bologa, directoru de bancă în Brașov; Ioan Bădilă, jude reg. în Sibiu; Dr. Ioan Moga, fisicu comit. în Sibiu; George Dima, profesor în Sibiu; Nicolae Petrescu, funcționariu de bancă în Brașov; Dumitru I. Munteanu, espeditoru și proprietariu în Brașov. Directoru alu acestei societăți este d-lu Al. Danciu. Capitalul societății este împărțit în 128 părți, avându a se plăti atatu din partea actualilor membri ai Consortiului, câtu și din partea succesorilor loru câte o cotisațiune lunară de 3 fl. pentru fie-care parte. Aceste contribuii au începutu a se face din 1 Iunie n. c.

Felicitămu pe membrii noului consortiu pentru această întreprindere și le dorim succese!

Cultivatoriul de albine celu mai mare în tota lumea este de securu englesul Iones din satul Beeton (Canada, America nordică), care are preste 6 mii stupi și așa la 200,000,000 albine. Albinele acestea dau pe anu 80,000 chilogrami de miere, pentru care englesul încasséză la 20,000 dolari. Afară de acea elu mai căștigă sume considerabile și din acea că vinde stupi coloniștilor din întreaga impregiurimea.

Sortea Jidovilor în Rusia. — Pe Jidovii din Rusia ia ajunsu dila grele. Iată câteva amănunte despre noua lege, ce a adus-o guvernul rusescu față cu Jidovii din Rusia. În urma acestei legi-ordonanțe Jidovilor nu le este iertatu să se stabilească decâtu în anumite orașe mai mari din 16 guvernamente. În provincia și la sate Jidovii nu potu se mai locuiască pe viitoru, iar Jidovul agromu ori dileru e datu afară peste granițe. Voru fi scoși din Rusia toți acei Jidovi, cari locuiescu în alte orașe decâtu cele destinate pentru ei; și preste totu în urma acestei legi-ordonanțe numărul Jidovilor, cari voru fi dați afară din Rusia va întrece cifra de unu milionu.

Unu mire păcălitu. Din Odessa se scrie, că în Korsunca sa întemplatu urmatoriul casu: Unu domnu, cu numele Marek Pokorecki, intrase în beserică cu d-ra Losotov cu scopul ca se se cunune. Pe cându tocmai ingenunchiară înaintea altariului, mirelui i-i veni în minte, că și-a uitatu acasă portofoliul cu banii. Iute își luă palaria și se duse la unu vecinu ca se imprumute bani. Mirele zăbovi cevași mai multu decâtu ar' fi trebuit și din asta causă mirésa începū se devinā ingrigiată și se-și piérdă răbdarea. Observându această, unu tineru din apropierea miresei sări repede înaintea ei, spusē, că-lu chiamă Stefanu Palisczuk, că e proprietariu de casă și declară, că elu bucurosū vrē se țină locul mirelui. Mirésa se învoi bucurosū, și preotul, care nu observă acestu schimb, cunună pe tinera părechia. Pe cându cununia fu gata, iată că soșeșce și mirele celu dintăiu. Era însă pre tardiu. Vēdēndu acesta, că mirésa lui sa cununatu cu altul, își luă palaria și se întorse cătră casa deregutoru rece, ca și cum nu i-ar' fi păsatu de mireasa în Beserabia.

Glume. — La

examenü. — Directorulü: Care e capitala Germaniei?

Școlariulü: Bern.

(Directorulü distrasü nu observä eröea școlariului, dar' învătătorilü o observä și reflectä:)

Învătătorilü: Ce ȃci fiule? Că dorä capitala Germaniei nu e Bern-ulü, ci Berlin-ulü.

Școlariulü (aretändü spre directorü): Veȃi darä, și domniaiu a creȃutü că e Bern-ulü.

Prunci modernü. — Ionuȃü: Dömnä, eu iubescü pre Miȃica, te rogü sã mi-o dai mie de soȃiä!

Mama: Läsati, dragiü miei, că pöte sã vã parä rëu, dacä veȃi mai creșce.

Ionuȃü: Dapoi, că pe atunci ne putemü și despärȃi!

O tãrã pentru unü calü. — Actorulü (In rolulü lui Rikhard III.): — „Unü calü! o tãrã pentru unü calü!“ — Unü glosü din mulȃime: — „Da unü magariü n'ar' fi bunü?“ — Actorulü (cãtrã loculü de unde a venitü glosulü): — „Ba da, va fi bunü și unü magariü, vinä numai aici domniaia!“

Copilä modernä. — Mama: Cautä numai, copila mea, croitorësa trimite o Contä pre numele tãu; da făcutu-ȃm eu haine nouë?

Copila: Da de unde sã-mi fi făcutü! Dar' conta acea nici nu te priveșce pre tine, ci pre mine, — pentrucä șciü că nu potü lãsa camereierei sã cöse haine pentru păpușile miei mai mari, cãci ea le face totü dupä moda cea vechiä — fără turnurä.

Poterea îndatinareii. — Unü fotografü ne mai potëndu-se susțenë din arta sa, sã făcä dentistü. Cândü i-i veni äntäiulü pacientü cu cererea sã-i scötä unü dente, elü ilü aședä pe scaunü, și i-i introduse cleșcele in gurä, ȃicändü: — „Așä, nö, și acum benevoieșce a face o faȃiä veselä și zimbitöre!“

din capü. Proprietariü, Redactorü rãspunȃtorü și Editorü: NICOLAE F. NEGRUTIÜ.